

ВИЗНАЧЕННЯ ПІДХОДІВ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ЗАХОДІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ СТРУКТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Л. І. Сахарнацька

кандидат економічних наук, старший дослідник

Інститут агроекології і природокористування НААН (м. Київ, Україна)

Закарпатський обласний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень

НАН України (м. Ужгород, Україна)

e-mail: liudmyla.sakharnatska@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5863-4917>

В. Я. Ванюшкіна

аспірантка

Інститут агроекології і природокористування НААН (м. Київ, Україна)

e-mail: vaniushkinav@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-1861-8525>

Я. Е. Ландовський

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Закарпатський обласний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень

НАН України (м. Ужгород, Україна)

e-mail: L1972yl972@meta.ua; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0220-4678>

У статті розглянуто теоретичні та практичні підходи щодо удосконалення управлінських заходів органів державної, регіональної влади та місцевого самоврядування в процесі проведення структурної трансформації регіональної економіки. Структурна трансформація визначається як системний процес якісних змін у співвідношенні та взаємодії основних секторів економіки, спрямований на забезпечення довгострокового економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності і стійкості регіонів в умовах сучасних викликів. Показано, що ефективність цього процесу значною мірою залежить від якості управлінських рішень, інституційного середовища та здатності органів влади впроваджувати інноваційні механізми економічної політики. Проаналізовано інструменти державного управління, зокрема у сфері інвестицій, інновацій і розвитку людського капіталу. Особливу увагу приділено аналізу трансформаційних процесів у Закарпатській області як регіоні, що в умовах воєнного стану демонструє адаптивність та нові вектори економічного зростання. Визначено позитивні тенденції, зокрема розвиток малого і середнього бізнесу, розширення транскордонного співробітництва, посилення ролі логістичного, аграрного та креативного секторів. Обґрунтовано необхідність посилення ролі місцевого самоврядування як ключового драйвера трансформаційних процесів. Запропоновано підходи до розробки локалізованих індикаторів оцінки структурних змін, розбудови економічних кластерів і впровадження інструментів смарт-спеціалізації для підвищення конкурентоспроможності регіону. Розкрито значення цифрових платформ управління розвитком територій і партнерських моделей взаємодії влади, бізнесу та громад. Зроблено висновок, що структурна трансформація регіональної економіки потребує комплексного підходу, який поєднує інституційні, управлінські й технологічні новації. Реалізація цих підходів дасть змогу забезпечити стійке економічне зростання та збалансований розвиток регіонів України в післявоєнний період.

Ключові слова: інституційне середовище, регіональна політика, економічне зростання, інвестиційний потенціал, промислова політика, кластеризація економіки, структурні зміни, економічний розвиток.

ВСТУП

Сучасний етап розвитку України характеризується необхідністю проведення глибоких структурних трансформацій регіональної еконо-

міки, що зумовлено як внутрішніми чинниками, так і зовнішніми викликами. В умовах глобалізаційних процесів, інтеграції до європейського економічного простору та дії кризових явищ,

таких як наслідки війни, руйнування виробничого потенціалу, енергетична та інвестиційна нестабільність, регіони потребують нової моделі розвитку, яка базується на збалансованому використанні ресурсного потенціалу, інноваційних технологіях та ефективному управлінні.

Структурна трансформація регіональної економіки полягає в переході від неефективної сировинно-орієнтованої моделі до інноваційно-інвестиційної, здатної забезпечити підвищення конкурентоспроможності, продуктивності праці та якості життя населення. Цей процес неможливий без удосконалення управлінських заходів органів державної, регіональної влади та місцевого самоврядування, адже саме вони відіграють ключову роль у формуванні сприятливого інституційного середовища, залученні інвестицій, розвитку людського капіталу та забезпеченні ефективної реалізації стратегій розвитку територій.

Важливість проблеми зумовлена необхідністю поєднання наукових підходів і практичних інструментів управління, що дасть змогу підвищити результативність економічних реформ, сформувати умови для відновлення та модернізації регіональних господарських систем, а також забезпечити інтеграцію України у європейський простір на засадах сталого розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Огляд наукової літератури свідчить, що проблема структурної трансформації регіональної економіки є об'єктом досліджень як зарубіжних, так і українських вчених. Значний внесок у розвиток теоретичних засад зробили Р. Хаусман, Д. Родрік та Е. Райнерт, які підкреслюють ключову роль інституційних змін, модернізації виробничої структури та диверсифікації економіки в процесах розвитку. Їхні праці наголошують на необхідності відходу від сировинної залежності та переходу до економіки знань, що забезпечує довгострокову конкурентоспроможність регіонів. Ці підходи важливі для українського контексту, адже вони демонструють, як цілеспрямовані управлінські заходи можуть сприяти підвищенню ефективності структурних перетворень.

Вітчизняні дослідження, зокрема праці В. Гесця, О. Бородіної та Л. Шинкарук, акцентують увагу на специфіці української регіональної економіки й потребі врахування унікальних соціально-економічних умов у процесі трансформації. Українські науковці вказують на глибокі регіональні диспропорції, слабкість інституційної бази, демографічні виклики та наслідки воєнних дій як ключові фактори, що упо-

вільнюють процес структурних змін. Водночас вони наголошують на необхідності посилення ролі місцевого самоврядування, використання кластерних підходів і впровадження інноваційних механізмів управління для досягнення стійкого розвитку.

Незважаючи на ґрунтовність наявних напрацювань, залишається недостатньо вивченим питання практичної реалізації моделей трансформації на рівні регіонів і громад, що визначає потребу подальших досліджень.

Метою статті є визначення теоретико-методичних підходів і практичних напрямів удосконалення управлінських заходів органів державної влади, регіонального управління та місцевого самоврядування, спрямованих на забезпечення структурної трансформації регіональної економіки. Для досягнення поставленої мети в статті вирішуються такі завдання:

- уточнити сутність та ключові характеристики процесу структурної трансформації економіки в регіональному вимірі;
- проаналізувати сучасні наукові підходи та практичні інструменти управління трансформаційними процесами;
- виявити специфіку впливу державних, регіональних і місцевих управлінських рішень на динаміку структурних змін;
- обґрунтувати напрями вдосконалення управлінських заходів з урахуванням викликів стійкості, конкурентоспроможності та інноваційного розвитку регіонів України.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

У процесі дослідження використано *матеріали*, що містяться в наукових джерелах, наведених у списку літератури, серед яких праці українських і зарубіжних учених, присвячені структурним трансформаціям економіки, регіональному розвитку та інституційним змінам (В. Гесць, Л. Шинкарук, М. Кизим, О. Бородіна, С. Кузнець, Е. Райнерт, Дж. Фрідман та ін.). До матеріалів також включено офіційні дані та показники, наведені в тексті статті, зокрема інформацію Міністерства розвитку громад та територій України й аналітичні дані щодо соціально-економічного розвитку Закарпатської області, які використовувалися для прикладного аналізу структурних зрушень.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів.

Методи дослідження:

1. *Метод системного аналізу* — застосовано для визначення структурної трансформації як комплексного процесу, що охоплює економічні, інституційні та соціальні зміни,

описані в працях С. Кузнеця, Д. Родріка та Л. Шинкарук.

2. *Порівняльний аналіз* — використано для зіставлення теоретичних підходів до структурних змін, висвітлених у працях українських та зарубіжних дослідників (В. Гесць, О. Бородіна, Дж. Фрідман, Е. Райнерт).

3. *Контент-аналіз наукових джерел* — проведено з метою узагальнення концептуальних підходів до структурної трансформації та ролі управлінських рішень, викладених у згаданих монографіях і статтях.

4. *Структурно-динамічний аналіз* — застосовано для інтерпретації фактичних даних, наведених у тексті статті (зокрема щодо розвитку Закарпатської області та наслідків воєнних дій).

5. *Метод експертних оцінок (теоретичний)* — використано у формі узагальнення позицій провідних економістів, які визначають критерії ефективності структурних змін (С. Кузнець, Р. Хаусман, Д. Родрік, Л. Шинкарук).

Таке поєднання методів дало змогу комплексно опрацювати матеріали, наведені в джерелах, і сформулювати узагальнену та концептуально цілісну оцінку процесів структурної трансформації регіональної економіки України.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Поле дослідження визначається системною роллю регіональної економіки в структурі національного господарства України. Регіональна економіка розглядається як міждисциплінарна наукова сфера, що інтегрує положення економічної теорії, економічної географії, соціології та управлінських наук, що забезпечує їй здатність комплексно відображати просторові особливості економічних процесів. Її предметом є закономірності розміщення продуктивних сил, просторової організації виробництва та соціально-економічної взаємодії на рівні територіальних систем. У цьому контексті регіональна економіка є ключовим елементом між макроекономічною політикою держави та мікрорівнем господарювання, оскільки саме на регіональному рівні реалізуються загальнодержавні пріоритети розвитку, а ефективність діяльності суб'єктів господарювання визначається інституційними, інфраструктурними та соціально-демографічними характеристиками територій.

Особливістю регіональної економіки є зосередження на просторово-часових характеристиках економічних процесів, що дає змогу враховувати специфіку локальних ресурсів, демографічного потенціалу, інфраструктурної забезпеченості та інституційного середовища [1].

У системі національної економіки регіональна економіка виконує роль проміжної ланки між макро- та мікрорівнями. Макроекономічна політика визначає загальні пріоритети розвитку, але їхня реалізація відбувається в конкретному регіональному середовищі. Водночас ефективність діяльності суб'єктів господарювання (мікрорівень) значною мірою залежить від умов певного регіону — інституційних, інфраструктурних та соціально-культурних [2]. Саме тому регіональна економіка розглядається як “точка перетину” стратегічних цілей держави та локальних інтересів територіальних громад.

Значення регіонального рівня для забезпечення економічної стійкості та розвитку підтверджується світовим та українським досвідом. Як зазначає Дж. Фрідман, “регіон виступає основною ареною, де відбувається соціально-економічний розвиток і формується простір для інновацій” [3]. Для України ця теза набуває особливого значення в умовах воєнних дій і необхідності відновлення. Стійкість національної економіки значною мірою залежить від здатності її регіонів адаптуватися до кризових явищ, залучати інвестиції, створювати нові робочі місця та підтримувати соціальну згуртованість.

Таким чином, регіональна економіка є не лише об'єктом академічного аналізу, а й практичним інструментом управління. Її актуальність у сучасних умовах зумовлена потребою пошуку моделей адаптації регіонів до глобальних і внутрішніх трансформаційних процесів, включно з воєнними викликами, демографічними змінами та потребою у відновленні й інноваційному розвитку. Це визначає пріоритетність подальших досліджень, спрямованих на формування науково обґрунтованих підходів до структурної трансформації регіональної економіки України.

Поняття “структурна трансформація” сформувалося у світовій економічній науці як ключовий аспект економічного розвитку та модернізації. Класичні дослідження С. Кузнеця підкреслювали, що економічне зростання супроводжується закономірною зміною пропорцій між секторами економіки — від аграрного сектору до промислового та постіндустріального, забезпечуючи підвищення продуктивності праці та ефективне використання ресурсів [4].

Сучасні дослідження Д. Родріка, Р. Хаусмана та С. Хідальго визначають структурну трансформацію як процес підвищення технологічної складності й диверсифікації економіки, що забезпечує довгострокове зростання та інноваційний розвиток. Е. Райнерт додає, що для відстаючих економік структурна транс-

формація тісно пов'язана з розвитком інноваційного потенціалу та зміною ролі секторів економіки [5].

У вітчизняній науковій думці поняття структурної трансформації також розвивалося в контексті модернізації економіки регіонів і держави в цілому. О. Бородіна акцентувала на інституційних аспектах, підкреслюючи важливість координації між державними органами, регіональними адміністраціями та місцевим самоврядуванням у процесі реалізації структурних змін [6]. Л. Шинкарук наголошувала на необхідності стратегічного планування та модернізації галузевої структури в контексті структурних перетворень [7].

Таким чином, у світовій і вітчизняній науці структурна трансформація розглядається як системний, комплексний і довгостроковий процес, що охоплює зміну секторів економіки, технологічну модернізацію, просторову організацію та інституційні механізми управління. Вона відрізняється від структурної перебудови, що є переважно реактивним і короткостроковим процесом, та від модернізації, яка означає поступове оновлення технологій та організацій без суттєвої зміни пропорцій між секторами.

Її можна визначити наступним чином: *структурна трансформація регіональної економіки* — це процес глибинних якісних змін

у структурі господарського комплексу регіону, який проявляється в перерозподілі ресурсів між секторами та видами економічної діяльності, модернізації галузевої бази, формуванні нових виробничих і сервісних кластерів, а також у зміні ролі інноваційного та людського капіталу в забезпеченні економічного зростання.

Оцінка ефективності структурних змін у регіональній економіці передбачає використання системи кількісних і якісних показників, що дають змогу визначити досягнення цілей трансформації та вплив на економічну, соціальну й інституційну стабільність регіону. Основні критерії ефективності відображені в табл. 1.

Структурна трансформація регіональної економіки України в умовах 2020–2025 років відбувається під впливом низки глибоких і взаємопов'язаних викликів, які формують нові орієнтири розвитку територій. Одним із найсуттєвіших факторів є наслідки воєнних дій, що призвели до значних змін у соціально-економічній структурі регіонів. За даними Міністерства розвитку громад та територій України, станом на 2024 рік понад 30% підприємств у східних і південних регіонах зазнали пошкодження або зупинили свою діяльність, що спричинило масову релокацію бізнесу та переміщення населення. Демографічні зміни, спри-

Таблиця 1

Показники ефективності структурних змін

Показник ефективності	Значення
Секторальна диверсифікація економіки	Показник, який відображає зміну структури виробництва за галузями, частку високотехнологічних і знаннєсмих секторів у ВРП регіону. Його оцінка дає змогу визначити, наскільки трансформація сприяє зменшенню залежності від монофункціональних галузей і підвищенню стійкості економіки.
Продуктивність і конкурентоспроможність	Охоплює показники валового регіонального продукту на душу населення, рівня продуктивності праці та частки регіону в національному експорті. Високі значення цих індикаторів свідчать про ефективну перерозподільну роль структурної трансформації.
Інноваційна активність і технологічний розвиток	Оцінюється за кількістю патентів, інвестицій у науково-дослідні й дослідно-конструкторські роботи (R&D) та часткою інноваційної продукції у випуску. Цей критерій відображає здатність регіону генерувати нові знання й технології та впроваджувати їх у виробництво.
Соціально-економічна стійкість і зайнятість	Враховує рівень безробіття, доходи населення, соціальну інтеграцію та демографічні зміни. Ефективна структурна трансформація повинна забезпечувати не лише економічне зростання, а й покращення соціальних умов життя населення.
Просторово-територіальна ефективність	Оцінює вирівнювання регіональних диспропорцій, розвиток інфраструктури та інтеграцію периферійних територій у регіональні економічні системи. Цей критерій дає змогу визначити, наскільки трансформація сприяє збалансованому розвитку територій та усуненню регіональних диспропорцій.

Джерело: узагальнено авторами на основі [4–7].

чинені міграцією та внутрішньо переміщеними особами, впливають на структуру робочої сили, попит на товари та послуги, а також на соціальну інтеграцію регіонів, що, своєю чергою, визначає пріоритети інвестицій та напрями економічної політики.

Ефективна структурна трансформація регіональної економіки неможлива без координації діяльності на трьох рівнях управління: державному, регіональному та місцевому. Державна влада формує нормативно-правову основу, затверджує національні стратегії розвитку, забезпечує інституційні умови та ресурси для реалізації структурних змін. Вона визначає ключові пріоритети інноваційного та економічного розвитку, створює стимули для інвестицій, сприяє розвитку інфраструктури та реалізації державних програм підтримки підприємництва.

Регіональні органи влади виконують функцію координаторів та адаптерів державної політики до особливостей конкретних територій. Вони аналізують регіональні диспропорції, визначають стратегічні галузі, спрямовані на диверсифікацію економіки, реалізують програми розвитку інноваційних і промислових кластерів, а також забезпечують міжрегіональну взаємодію та координацію інфраструктурних проєктів.

Міське самоврядування виступає драйвером структурної трансформації на рівні громад, безпосередньо впливаючи на розвиток локальної економіки. Через створення інноваційних парків, розвиток кластерів, залучення інвестицій та підтримку малого і середнього бізнесу громади формують локальну конкурентоспроможність і сприяють соціально-економічній стійкості. Крім того, місцеві органи влади забезпечують реалізацію проєктів цифровізації, підтримку креативних індустрій та адаптацію національної політики до місцевих потреб.

Взаємозв'язок цих трьох рівнів управління є критично важливим для успішної структурної трансформації. Недостатня координація або суперечливі дії на будь-якому рівні можуть призводити до неефективного використання ресурсів, затримок у впровадженні реформ і поглиблення регіональних диспропорцій. Комплексний підхід, який поєднує стратегічне планування на державному рівні, регіональні програми розвитку та активну участь місцевих громад, дає змогу досягати збалансованого розвитку регіонів і підвищувати ефективність структурних змін.

Управлінські заходи на різних рівнях влади є ключовим інструментом реалізації структурної трансформації регіональної економіки. Вони охоплюють систему стратегій, програм і

механізмів, які дають змогу забезпечити координацію дій державних органів, регіональних адміністрацій і місцевих громад для досягнення економічної стійкості, підвищення конкурентоспроможності та інноваційного розвитку території.

Серед існуючих інструментів управління особливе значення мають стратегії розвитку та програми відновлення, що реалізуються як на національному, так і на регіональному рівнях. Вони спрямовані на оптимізацію економічної структури, стимулювання інноваційної діяльності, розвиток інфраструктури та підвищення інвестиційної привабливості територій. Важливою складовою цих інструментів є державно-приватне партнерство, яке дає змогу залучати приватний капітал до реалізації масштабних інфраструктурних та інноваційних проєктів, одночасно забезпечуючи соціальну значущість та економічну ефективність заходів.

Аналізуючи зміни в регіонах України з початком повномасштабного вторгнення РФ, можна побачити, що впродовж 2022–2025 років Закарпатська область демонструє низку позитивних тенденцій, що свідчить про поступову структурну трансформацію регіональної економіки в умовах війни та зовнішніх викликів. Однією з ключових особливостей регіону є його географічне розташування на кордоні з ЄС і наявність транзитних логістичних коридорів, що забезпечує значний потенціал для розвитку торгівлі, туризму та логістики. Так, обсяг промислового виробництва в першому півріччі 2023 року становив 16,84 млрд грн, що свідчить про стабільність і поступове відновлення промислового сектору після спаду 2022 року [8]. Залучення прямих іноземних інвестицій у 2023 році зросло на понад 50% порівняно з попереднім роком, що відображає зростаючу довіру інвесторів до економічного потенціалу регіону та ефективність застосованих управлінських інструментів.

У будівельному секторі спостерігається активізація робіт, особливо в житловому сегменті та інфраструктурних об'єктах, що створює додаткові робочі місця і підвищує економічну активність регіону. Одночасно туристична індустрія демонструє ознаки відновлення: у 2024 році кількість внутрішніх туристів зростає на понад 45% порівняно з 2022 роком, що свідчить про потенціал Закарпаття як привабливого туристичного центру й джерела додаткової вартості для економіки [8].

Креативна економіка регіону також розвивається: активізується створення стартапів у сфері дизайну, IT-технологій і культурних індустрій, що сприяє диверсифікації економічної бази та підвищенню стійкості регіону.

Особливу роль у підтримці цих процесів відіграє місцеве самоврядування: громади ініціюють кластеризацію економіки, залучають інвестиції, створюють сприятливі умови для розвитку малого та середнього бізнесу, підтримують креативні й інноваційні індустрії. Водночас зміни в демографічній структурі, включно з прибуттям понад 120 тисяч ВПО у 2022–2023 роках, формують нові виклики для ринку праці та соціальної інфраструктури, стимулюючи розвиток інноваційних підходів до планування регіонального розвитку.

Загалом позитивні тенденції розвитку Закарпатської області свідчать про ефективність структурних змін, спрямованих на диверсифікацію економіки, підвищення стійкості до зовнішніх шоків і зміцнення інвестиційної привабливості регіону. Це створює основу для формування стратегічно орієнтованої моделі регіонального розвитку, здатної підтримувати економічну активність, залучати інновації й забезпечувати довгострокову конкурентоспроможність Закарпаття навіть в умовах невизначеності та військових ризиків.

Ефективна структурна трансформація регіональної економіки потребує вдосконалення існуючих управлінських заходів, що передбачає використання локалізованих індикаторів, інноваційних інструментів та активну координацію між усіма рівнями влади. Одним із ключових напрямів є розробка локалізованих індикаторів трансформації, які дають змогу оцінювати ефективність структурних змін з урахуванням специфіки кожного регіону. Такі індикатори можуть охоплювати показники продуктивності секторів економіки, інноваційну активність, рівень зайнятості, демографічні зміни та соціально-економічну стійкість територій. Упровадження таких індикаторів забезпечує можливість об'єктивного моніторингу та оперативного коригування стратегій розвитку на різних рівнях управління.

Другим важливим напрямом є посилення ролі місцевих громад у формуванні економічних кластерів. Місцеві органи влади можуть стимулювати розвиток високотехнологічних та інноваційних секторів, створювати інвестиційно привабливі території, підтримувати розвиток малих та середніх підприємств і сприяти інтеграції локальних підприємств у національні та міжнародні економічні мережі.

Третім напрямом є впровадження інноваційних інструментів управління. До них належать концепції смарт-спеціалізації, цифрові платформи для моніторингу та управління розвитком територій, інтегровані інформаційні системи для планування інфраструктурних проєктів й оцінки соціально-економічного ефекту.

Таким чином, удосконалення управлінських заходів передбачає поєднання локалізованого моніторингу, активної ролі місцевих громад, упровадження інноваційних інструментів та інтегрованої координації. Реалізація цих заходів забезпечує ефективну структурну трансформацію, підвищує конкурентоспроможність регіонів і сприяє довгостроковій економічній стабільності в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає змогу зробити низку висновків стосовно підходів до удосконалення управлінських заходів у процесі структурної трансформації регіональної економіки України.

По-перше, наукова новизна роботи полягає в систематизації впливу державної й регіональної влади та місцевого самоврядування на розвиток територій та формуванні комплексного підходу до управління структурними змінами. Встановлено, що ефективна трансформація потребує інтегрованих стратегій, локалізованих індикаторів та інноваційних інструментів, що враховують специфіку кожного регіону та громади.

По-друге, практичне значення дослідження полягає у визначенні конкретних заходів і рекомендацій для різних рівнів управління. Державна влада отримує інструменти для формування нормативно-правової та інституційної бази, регіональні органи влади — механізми координації і стимулювання інноваційного розвитку, а місцеві громади — можливості для створення кластерів, підвищення інвестиційної привабливості й розвитку інфраструктури. Комплексний підхід дає змогу оптимізувати використання ресурсів, підвищити конкурентоспроможність регіонів і забезпечити стійкий економічний розвиток навіть у складних соціально-економічних умовах.

По-третє, перспективи подальших досліджень полягають в емпіричній перевірці запропонованих моделей трансформації, формуванні сценаріїв регіонального розвитку й оцінці ефективності впровадження локалізованих індикаторів та інноваційних інструментів. Важливим напрямом також є розробка рекомендацій щодо вдосконалення системи координації між державним, регіональним і місцевим рівнями влади та оцінка їхнього впливу на соціально-економічну стабільність громад. Реалізація цих перспектив дасть змогу підвищити ефективність управління структурними змінами та сприятиме формуванню збалансованої і конкурентоспроможної регіональної економіки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кизим М. О. Промислова політика та кластеризація економіки України: монографія. Харків: Інжек, 2011. 304 с.
2. Структурні зміни та економічний розвиток України: монографія / В. М. Геєць, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артюмова та ін.; за ред. д-ра екон. наук Л. В. Шинкарук; НАН України; Ін-т екон. та прогнозів. Київ, 2011. 696 с.
3. Friedmann J. Regional planning and nation-building. *Regional development and planning: A reader* / ed. J. Friedmann. Cambridge, MA: MIT Press, 1967. P. 229–246.
4. Kuznets S. Economic growth of nations: total output and production structure. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1971.
5. Райнерт Е. Як багаті країни стали багатими, і чому бідні залишаються бідними / пер. з англ. В. Дмитрієнко. Київ: Темпора, 2015. 440 с.
6. Бородіна О. Базові тренди повоєнної трансформації економіки України: бюджетна децентралізація, індустрія 4.0, регіональний енергоменеджмент. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2022. Т. 6, № 1. Стаття 04. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2022.06.01.04>
7. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток: наукова доповідь / Л. В. Шинкарук, І. А. Бевз, І. В. Барановська та ін.; за ред. чл.-кор. НАН України Л. В. Шинкарук; НАН України, ДУ “Ін-т екон. та прогнозів. НАН України”. Київ, 2015. 304 с.
8. Калій В. Ю. Аналіз товарної структури зовнішньої торгівлі Закарпатської області в сучасних умовах. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 5 (275). С. 45–53. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-275-90-98>

DETERMINING APPROACHES TO IMPROVING THE MANAGEMENT MEASURES OF STATE AUTHORITIES IN THE CONTEXT OF STRUCTURAL TRANSFORMATION OF THE REGIONAL ECONOMY

Sakharnatska L.

Candidate of Economic Sciences, Senior Research

Institute of Agroecology and Environmental Management of NAAS (Kyiv, Ukraine)

Transcarpathian Regional Centre for Socio-Economic and Humanities Research of NAS (Uzhhorod, Ukraine)

e-mail: liudmyla.sakharnatska@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5863-4917>

Vaniushkina V.

Postgraduate student

Institute of Agroecology and Environmental Management of NAAS (Kyiv, Ukraine)

e-mail: vaniushkinav@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-1861-8525>

Landovskyi Ya.

Candidate of Law, Senior Researcher

Transcarpathian Regional Centre for Socio-Economic and Humanities Research of NAS (Uzhhorod, Ukraine)

e-mail: L1972y1972@meta.ua; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0220-4678>

The article examines theoretical and practical approaches to improving the management measures of state, regional, and local authorities in the process of structural transformation of the regional economy. Structural transformation is defined as a systemic process of qualitative changes in the proportions and interactions among the main sectors of the economy, aimed at ensuring long-term economic growth, enhancing competitiveness, and strengthening the resilience of regions under current challenges. It is shown that the effectiveness of this process largely depends on the quality of managerial decisions, the institutional environment, and the ability of authorities to implement innovative mechanisms of economic policy. The tools of public administration, regional policy, and local self-government that influence the dynamics of structural changes — particularly in the areas of investment, innovation, and human capital development — are analyzed. Special attention is given to the analysis of transformation processes in the Zakarpattia region, which, under conditions of martial law, demonstrates adaptability and new vectors of economic growth. Positive trends are identified, including the development of small and medium-sized businesses, the expansion of cross-border cooperation, and the strengthening of the logistic, agricultural, and creative sectors. The necessity of strengthening the role of local self-government as a key driver of transformational processes is substantiated. Approaches are proposed for developing localized indicators for assessing structural changes, building economic clusters, and implementing smart-specialization instruments to enhance regional competitiveness. The importance of digital platforms for territorial development management and partnership-based models of interaction between authorities, businesses, and communities is revealed. It is concluded that the structural transformation of the regional economy requires a comprehensive approach that combines institutional, managerial, and technological innovations. The implementation of these approaches will make it possible to ensure sustainable economic growth and balanced development of Ukraine's regions in the post-war period.

Keywords: institutional environment, regional policy, economic growth, investment potential, industrial policy, economic clustering, structural changes, economic development.

REFERENCES

1. Kyzym, M. O. (2011). *Industrial policy and clustering of Ukraine's economy*. Kharkiv: Inzhnek.
2. Heiets, V. M., Shynkaruk, L. V., Artomova, T. I., Bobukh, I. M., Burlaka, V. H., Venher, L. A., ... Yaremenko, O. L. (2011). *Structural changes and economic development of Ukraine* (L. V. Shynkaruk, Ed.). Kyiv: Institute for Economics and Forecasting, NAS of Ukraine.
3. Friedmann, J. (Ed.) (1967). Regional planning and nation-building. In J. Friedmann (Ed.), *Regional development and planning: A reader* (pp. 229–246). Cambridge, MA: MIT Press.
4. Kuznets, S. (1971). *Economic growth of nations: Total output and production structure*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
5. Reinert, E. S. (2015). *How rich countries got rich and why poor countries stay poor* (V. Dmytrienko, Trans.). Kyiv: Tempora.
6. Borodina, O. (2022). Basic trends of Ukraine's post-war economic transformation: fiscal decentralization, Industry 4.0, regional energy management. *Journal of Innovations and Sustainability*, 6(1), 04. doi: 10.51599/is.2022.06.01.04
7. Shynkaruk, L. V., Baranovska, I. V., Bezv, I. A., Bobukh, I. M., Vdovichen, A. A., Herasimova, O. A., ... Shchehel, S. M. (2015). *Structural transformations in the economy of Ukraine: dynamics, contradictions and impact on economic development* (L. V. Shynkaruk, Ed.). Kyiv: Institute for Economics and Forecasting, NAS of Ukraine.
8. Kaliy, V. Yu. (2024). Analysis of the commodity structure of the foreign trade of the Transcarpathian region in modern conditions. *Actual Problems of Economics*, 5(275), 45–53. doi: 10.32752/1993-6788-2024-1-275-90-98

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

САХАРНАЦЬКА Людмила Іванівна — кандидат економічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник, Інститут агроекології і природокористування НААН (вул. Метрологічна, 12, м. Київ, Україна, 03143); Закарпатський обласний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України (вул. Університетська, 21, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна, 88000; e-mail: liudmyla.sakharnatska@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5863-4917>).

ВАНЮШКІНА Валерія Ярославівна — аспірантка, Інститут агроекології і природокористування НААН (вул. Метрологічна, 12, м. Київ, Україна, 03143; e-mail: vaniushkinav@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-1861-8525>).

ЛАНДОВСЬКИЙ Ярослав Емілович — кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, Закарпатський обласний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України (вул. Університетська, 21, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна, 88000; e-mail: L1972y1972@meta.ua; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0220-4678>).

Новини

Новини • Новини • Новини

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (Міндовкілля) презентувало стратегічні засади оновлення кліматичної політики держави. Ключовим елементом цього курсу є підготовка до 2035 року другого визначеного на національному рівні внеску (НВВ2) до Паризької угоди (Paris Agreement). Розробка НВВ2 буде здійснюватися з урахуванням наслідків повномасштабної війни та викликів майбутнього відновлення країни. Протягом спеціалізованої конференції в Києві за участю представників уряду, бізнесового середовища та міжнародних партнерів обговорювалася необхідність перегляду кліматичних цілей України у зв'язку із новими реаліями. Серед ключових факторів, що вимагають адаптації політики, було виділено масштабні руйнування інфраструктури, структурні зміни в економіці, трансформацію енергетичної системи та промислового сектору. Новий кліматичний курс передбачає комплексну та поступову трансформацію ключових секторів економіки: енергетики, промисловості, транспорту, агросектору, систем поводження з відходами та землекористування. Метою є адаптація цих галузей до вимог декарбонізації та підвищення їхньої стійкості до наслідків зміни клімату. Стратегічна мета держави залишається незмінною — досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. Проте шляхи її реалізації та проміжні цілі будуть корегуватися відповідно до оцінки воєнного впливу та пріоритетів відбудови, що забезпечить їхню прагматичність та досяжність.